

SÖZLÜ DUA VE FİİLİ DUA

<"xml encoding="UTF-8?">

SÖZLÜ DUA VE FİİLİ DUA

Allah Teala, yeryüzünde meydana gelen tüm olayları belli sebeplere bağlamıştır. Dünyadaki ve evrendeki herşey Allah'ın koyduğu kanun ve kurallara göre işler. Allah, sözlü duanın yanında insanların çabalarıyla dualarının gerçekleşmesini ne kadar arzuladıklarını göstermelerini beklemektedir. Bu da "fiili dua"dır.

Fiili dua, kişinin herhangi bir arzusuna ulaşmak için elinden gelen herşeyi tamamen yapmasını ifade eder. Bir insanın üniversite imtihanına girmek için form doldurması, dershaneye gitmesi, ders çalışması bir duadır.

Bununla birlikte tüm bu işleri yaparken Allah'ın kendisine başarı vermesi için istekte bulunması da bir duadır. Fiili dua, sözlü dua ile birlikte yapılması gereken temel bir ibadettir.

Fiili ve sözlü duayı açıklayan bir başka örnek, tevbedir. İnsanın işlediği bir günaha karşılık tevbe etmesi ve bağışlanma dilemesi sözlü bir duadır. Ancak insanın sorumluluğu bununla bitmemektedir.

Kendisini kötülükten koruması için Allah'a dua eden insanın, bu konuda bir çaba göstermesi, tercih yapması gereken durumlarda iradesine hakim olarak doğru olan yolu tercih etmesi gerekmektedir. Yani tevbe edip vazgeçtiği kötü davranışına bir daha geri dönmemelidir. Bunlar ise onun fiili duasıdır.

Bir işin gerçekleşmesi için dua edip oturan insanın yapmış olduğu hareket ne kadar yanlış ise, tüm çalışmaları ve tedbirleri aldıktan, yani fiili duasını tamamladıktan sonra "bu işi ben tamamladım" diyerek sözlü dua etmeyen yapmış olduğu davranışta o derece yanlıştır.

Fiili dua bir insanın sözlü dua ederek istediği şeyi, elinden gelen tüm gayreti gösterip, o işin gerçekleşmesi için gereken herşeyi yerine getirerek istemeye devam etmesidir.

Örneğin bir insan su ister, ama suyun önüne gelmesini beklemez, gider suyu bardağına koyar ve sonra suyu içer. Yani Allah'tan istediği şeyin gerçekleşmesi için Allah'ın kendisine öğrettiği sebepleri ve kanunları elinden geldiği kadar yerine getirip sonucunu Allah'tan bekler.

İnsanların bir kısmı, dua hakkında yanlış bir inanca sahiptirler. Bu kişilere göre Allah'a dua edildikten sonra bir köşeye çekilmek ve duanın sonucunu beklemek gerekir. Oysa bu samimi bir tavır değildir.

Çünkü bir şeyi gerçekten isteyen kişi onun için hem sözlü, hem de fiili duayı yerine getirmelidir. Ancak her türlü fiili çabayı yerine getirip "ben herşeyi yaptım" diyen ve Allah'a sözlü olarak dua etmeyi unutan bir insanın da hatasına düşmemek gerekir. Her iki duanın da birarada yapılması gerekir.

Duayı Bilmek Ve Kavramak

Dua Nedir?

İnsanın kendi konumunda olan birisinden istemesine "iltimas", kendisinden aşağıda olandan istemesine "emir" ve aşağıda olanın kendisinden üstün olandan bir şey istemesine ise "dua" denir.

Arapça bir kavram olan dua; seslenmek, çağırmak, birisine istekleri söylemek, onunla irtibat kurmak anlamına gelir. Kulun Rabbine karşı elini ve tabîi gönlünü açıp tazarru ve niyazda bulunması şeklinde de tarif edilebilir.

Tarifte geçen gönlün açılmasından kasıt, dua ederken bütün varlığımızla, dua ettiğimiz Zat'a teveccüh edip, gerekli konsantrasyona ulaşmaya gayret etmektir, aslolan gönlün seslendirilmesi ve 'iç'in ortaya konmasıdır.

Öyleyse dua küçük olanın büyük olana, hiçbir şeyi olmayanın sonsuz zenginlik sahibine, güçsüzün güçlüye, acizin kudret sahibine; isteklerini, taleplerini, ihtiyaçlarını arz etmesidir.

Aslında duayı bu sözlük anlamıyla kısıtlamamak gerekir; dua sadece istemek değildir, duanın bir yönü de dertleşmektir, sevgiyi göstermek, onu tek dost olarak kabul etmektir. Dua hakikatinde tevhitir, İslâm ve imanın özüdür.

Yalnızlık köşene çekilip, O'nun huzurunda durman bile duadır, duruşunla kendi küçüklüğünü O'nun büyüklüğünü, kendi fakirliğini O'nun zenginliğini, kendi hiçliğini ve O'nun yegâne hâkim olduğunu itiraf etmendir. Bu bağlamda dua tevhidin özüdür, ibadetin usaresi, şirkten sıyrılmış olmanın göstergesidir..

aynı zamanda kulluktur, ibadettir. Dua Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır. Yine dua, kuldun Rabbe yükselen kulluk nişanı, Rab'den de kula inen rahmet simgesidir. Daha doğrusu o, Allah'la kul arasında olan münasebetin tam odak noktasıdır, liza kulluktan bahsedilen bir yerde, duadan bahsetmemek mümkün değildir.

Dua; Rabb'imize karşı yapılan çok sırlı, gizli ve kudsi bir ubudiyettir. Evet, o en halis bir kulluk tavrıdır. Dua, insanın ihlâs ve samimiyetle Rabb'isine yönelip O'ndan bir şeyler dilemesi halidir.

Demek ki dua sadece camilerde, mezarlıklarda yahut beş vakit namaz sonrasında kulun Allah'tan bir şeyler istemesi demek değildir; kulun Rabbiyle sohbeti, istediği anda miraca yükselmesi, tek dert ortağına içini dökmesi, gözyaşlarıyla birlikte sevgisini ispatlaması ve bunların yanı sıra ihtiyaçlarını dile getirmesidir.

Dua; ilâhî aşkın göstergesi, Allah'a olan sevginin nişanıdır.

Dua; ruhun gıdasıdır, ruha durmaksızın verilmesi gereken vitamin ve proteindir.

Dua; sıkıntı ve kederlerin giderilmesi, zorluk anlarında kurtuluş kapısıdır.

Dua; sebep-sonuç ilişkisine bağlı kalmadan sebepler üstü Allah'ın kudretine güvenin göstergesidir.

Dua; iradeyi güçlendiren bir mucize, insanı tembellikten kurtaran bir büyüdür.

Dua; gönüllere ferahlık veren, ruha rehavet bağışlayan, insanın tüm benliğinde rahmet nesimlerini estiren en tesirli mutluluk formülüdür.

Dua; bir yerlinin semalar ötesine yönelişi, ferşlinin arşılıyla hasbîhâlidir.

Dua; kulun Rabbine kaşı olan güvenin göstergesi, iman ve itimad telâkkisinin gereğidir.

Dua; insanın çalışması, gayret etmesi ve çaba göstermesidir, fakat bununla beraber her şeyin hatta tuzun bile O'ndan istenmesi, O'nu tek veren olarak bilmektir.

Dua; temennilerin Allah'a arzı, Rabbin gizli-açık, dile gelen ya da gönülde pinhan olan her şeye gözetici bulunduğuna inancın ilânıdır.

Dua; insan ve mabud arasında cezbe ve ünsiyet oluşturan bağın adıdır.

Dua; zavallı bir dilencinin vefalı kerem sahibinden istekleri, güçsüzün en güçlüden yardım talebidir.

Dua; zayıf, zelil, miskin, yoksul ve çaresiz kulun, sevgi ve rahmet sahibi lâtif, hekim, işiten ve gören yüce Allah'tan yardım dilemesidir.

Dua; mukaddes bir sultana, güçlü azize, sevgili mağfîret sahibine, tek olan mabuda ve güçlü ilim sahibine alçak gönüllülük, tevazu, zillet, huşu, küçüklük ve teslimiyet göstermesidir.

Dua; bir nurdur. Bu nuru ise Rahman ve Rahim Allah kalbe koymaktadır. Dua etme lütfunu bize ihsan eyleyen de şüphesiz O'dur. İnsanı Rabbine yaklaştırdığı için , insana verilen en büyük nimettir,

dua edebilme nimeti ve bu lütuf şükre şayandır. Rabbimiz, şükrü eda edilmeyen nimeti elimizde tutmayacağını söylüyor, bu yüzden canla başla sarılmalıyız kalbimize Rahman tarafından bahşedilen dua etme isteğine.

Dua; Allah'ın sevdiği, salıkların maşuku, ariflerin göz nuru, müştakların ihtiyacı, dertlilerin gece kandili, fakirlerin dayanağı ve muhtaçların kalp nurudur.

Dua; yaşamın ayrılmaz parçasıdır. Hayatımızın her anı duadan ibarettir. Yaratanımızın rızasına ulaşmanın şifresi, şeytanı lâinle aramızdaki koruyucu duvar, mefatihi cinandır.

Abd ile Rab ilişkisini âşıkla maşuk ilişkisine çeviren, âşıktan maşuka yükselen kulluk nişanı, maşuktan da Abda inen rahmet yağmurudur. Esasında o, insanı imkân âleminden lâhut âlemine ulaştıran burak niteliğindedir.

Dua; yüce Allah'ın değer ölçüsüdür, “Duanız olmazsa ne değeriniz vardır” diye buyurmaktadır, o halde kulluğun özüdür, Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır, kulluk varsa duada vardır, kulluktan bahsedilen yerde duadan bahsedilmemesi imkânsızdır.

Dua; fakirliğinin bilincinde olanların tazarru, tezelzül, alçak gönüllülük ve huşu ile hakkın tükenmez hazinelerinin önünde zengin olmalarının yoludur. Dua eden bu hazinenin anahtarını almış demektir, alanlar ise umduklarından daha fazlasına ulaşmış...

Dua; bazen hâletidir bazen de lisanî.. Birincisinde kul hiçbir şey söylemez, dudakları kıpırdamaz başı eğik boynu büküktür, “halime baksın da ne verecekse kendisi versin” der, zira batınlarda ve gizlide olanı en iyi bilen odur. Böylece bulacağını bulur.

Bir rivayette şöyle nakledilmektedir: “İbrahim'i mancınığın içine koyup, ateşe atmak istediklerinde, Cebrail yanına gelerek selâm verdi ve dedi ki: Bir isteğin var mı? İbrahim: Senden istediğim bir şey yok. Cebrail:

Öyleyse rabbinden iste, dedi. İbrahim: Halimi ve durumumu görüyor, bu bana yeter, dedi. İbrahim hemen ateşin içine düştü, ama her şey Allah'ın emrinde olduğu için ateşin sıcaklığı ona hiç bir zarar vermedi.” Kalpteki duyguların dile cari olması; buda duanın ikinci şeklidir. “Halimiz sana ayan, söyleyeceklerimiz bildiklerine beyan” der.

Dua bazen niyazdır bazen de naz. Niyaz da hep Allah'tan kendin için istersin; belâlardan uzak olmayı, hep mutlu kalmayı, cehenneme gitmeyip, cennete girmeyi, rızkın bol olmasını...

ama nazda ise, yine kendin için istersin lâkin sadece Allah'ı. İmam Seccad'ın şu duasında olduğu gibi; "Rabbim! Eğer beni cehenneme atacak olursan bil ki, bütün cehennem ehline seni ne kadar çok sevdiğimi haykıracağım." Yahut Ebu Hamza-i Somali duasında buyurduğu gibi;

"Allah'ım! Eğer beni cehenneme atacak olursan, buna düşmanın sevinir yok eğer beni cennete götürürsen, buna Peygamber'in sevinir ve andolsun ki, Peygamber'inin sevinmesinin düşmanın sevinmesinden sana daha sevimli olduğunu biliyorum.

Allah'ım! Kalbimi sana sevgi ve sana kavuşma sevinci ile doldurmanı istiyorum..." İmam Ali'de Kumeyl duasında Rabbiyle şöyle münacat etmektedir; "İlâhım!

Beni cehenneme attın ve farz edelim ki ben senin azabına dayana bildim, fakat rabbim senden ayrılığa nasıl dayanayım." Gördüğün gibi bu tür dualarda Allah'tan yalnızca O'nun sevgisini istenmekte ve O'na karşı duyulan sevgi gösterilmektedir. Bundan gayri de hiç bir şey istenilmemektedir, hatta cennet bile.

Dua kulluğun özü, göstergesidir. Bu yüzden de sadece insanlar dua etmez, kâinatta bulunan canlı cansız her varlık dua eder, zira hiçbir varlık onun azameti karşısında kullukta asla kusur etmez, insan ve cinler hariç.

Güneş dua eder, gezegenler, samanyolları ve yıldızlar dua eder. Ağaçlar çiçek açmak için, çiçekler de meyve olmak için, toprağın içinde ki tohum çatlamak, yeşillenmek, filizlenmek ve boy vermek için dua eder.

Kuşlarda dua eder, fakat biz onun dilini anlamayız, sabah horozunun duasını yalnızca duymasını bilenler duyar. Rabbimiz buyuruyor: "Âlemdeki her şey onu tesbih eder, her şey ona hamd u sena içerisinde, fakat siz anlamazsınız." Yine kuran dağlardan yuvarlanan taşların, sel olup akan yağmurların ve çakan şimşeklerin duasından bahseder.

Dua, bir yakarış, el açma, bir ibadettir

Dua, Rahmanın kuluna hediyesidir

Cennet kapısının anahtarı duadır

Dua insanın tüm derdinin ilâcıdır.

Dua dosta yaklaşıp onu hissetmendir

Ötelere pervaz edip, miraca gitmendir

Rabbinle konuşup, Ona doğru koşman

Tüm benliğine sadece onu sevmendir.

Duayı Kavramak

Duanın önemini anlayıp kavraya bilmemiz için ayet, masumların hadisleri ve büyük âlimlerimizin sözleri olmasaydı bile, sadece şu ayet bizi duaya sürüklemek için yeterliydi. Yaratanımız, bizi çok seven ve herkesten çok bize değer veren Rabbimiz; katında kullarının değerli olma ölçüsünü Furkan suresinde şöyle buyurmaktadır:

“De ki: ‘Duanız olmazsa Rabbim size ne diye değer versin ki?/Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var?’”

Allah katında en değerli insan, en çok dua edendir. Oysa biz duayı ne kadarda yanlış anlıyoruz. Duayı sadece Allah’tan bir şeyler istemek olarak algılıyor ve namaz sonralarında bunun için ellerimizi açıyoruz.

Hâlbuki duanın hakikatine erişmiş üstün insanlar, gözyaşlarıyla birlikte saatlerce süren dualarının sonunda, isteklerini birkaç kelimeyle dile getirirler. Onların duaları baştan sona Canan’la konuşmak, dertleşmek, O’na senada bulunmak, O’nun her yerde ve her zaman nazır olduğunu hissetmekten ibarettir.

Özellikle Hz. Ali’nin, İmam Hüseyin’in ve İmam Seccad’ın dualarında bunu açıkça görmekteyiz. Kumeyl duasını, Arefe duasını, Ebu Hamza Sumali duasını açıp okuduğumuzda işte o zaman

duanın ne demek olduğunu çok daha iyi anlayacağız.

Dua gerçekte en sevilen ile yapılan o kadar yoğun bir sohbet ki, Peygamber efendimizin buyurmuş olduğu miraç hadisinde cennetin en güzel nimeti olduğunu okumaktayız.

Dünyada duanın ehemmiyetine ulaşmış özel kullar, Rabbul âleminin cennetine girdiklerinde bile hiçbir nimete teveccüh etmezler, onları ne görkemli saraylar, ne içecekler ve nede diğer cennet nimetleri duadan alıkoyar. Bunun neticesidir ki:

“Cennettekiler, cennetin nimetleriyle meşgul olurlarken onlar Rableriyle konuşurlar, yüce Allah her gün onlara nazar eder ve onlarla yaptığı her konuşma sonucu makamları yetmiş kat artar.”

Eğer iki cihan saadetine ulaşmak, yaratılış amacımıza varmak, Rahman’ın has kulu olmak, mükemmel bir insan ve meleklerin gıpta edeceği kâmil bir varlık olmak istiyorsak, duaya sarılmak zorundayız.

Zira dua tüm zorluklarda en güvenilir mahreç kapısıdır ve dua insanı en hızlı şekilde Allah’a ulaştıran buraktır. Bu yüzden Allah ile olan ilişkimizi güçlü tutmamız gerekir, her anımız dua olmalı, sadece namaz sonlarında değil de, çalışırken de dinlenirken de murakabe hissiyle duayı elden bırakmamamız lazım.

Keşke herkes, zor anlarında ona buna ağız açmak yerine dua etseler, keşke “dertleşecek, beni anlayacak kimsem yok” diyenler Rablerinin nasılda onların dertlerini dinlemek istediğini bir bilseler, keşke falan-filana lanetler yağdırmak yerine o zamanlarını dua ile geçirseler.

Keşke bazı merasimlerde şekilciliğin hâkim olduğu gibi değil de, herkes kendi içinden geldiği gibi, gönlün derinliklerinden çıkan derin ahlarla Allah’a yalvarsa.

Ve keşke herkes sürekli duyduğu yahut bir çerçeveye koyup duvara astığı “kalpler sadece Allah’ı anmakla huzur bulur” ayetini pratiğe geçirirse, bir dilenci gibi sonsuz zenginliğin kapısında dursa,

yavaşça kapının tokmağına dokunsa ve “ben geldim, çağırmıştın ya bak işte geldim” diyerek, Allah’ın kapısından başka gidecek bir yeri olmadığını ameli olarak gösterse. Allah’la sohbet etse, sonrasında kalbinin kapılarının bir bir açıldığını hissetse.

Tüm bunları biz, masum imamlarımızın hayatından öğrenmekteyiz, zira onların hepsi bu şekilde duanın ehemmiyetine vakıftılar, onların takipçisi olan Ehlibeyt dostları da bir başka duaya önem verirler.

Bu yüzden Şia'yı diğer mezheplerden ayıran ve mümtaz kılan dua olmuştur, hiçbir mezhep, din ve ideoloji Şiilik kadar duaya önem vermemiştir. Acaba yüce Allah'ın evinde yahut Peygamber efendimizin kutsal şehrinde yanaklarından süzülen gözyaşlarıyla durmaksızın dua eden başka kimseler var mı?

Ama ne yazık ki, duanın önemini kavramayan zavallı ruhlar nasıl bir bela ve hastalığa yakalandıklarının farkında olmadan bu üstün ibadeti ve ibadet edenleri alaya almadalar/tuhaf karşılamadalar.

Oysa aşkın ve sevginin ispatı; cananla-sevilenle sohbetten ve o sohbet esnasında gözyaşı dökmekten başka ne olabilir?

Allah Resulü'nün hayat-ı seniyelerini inceleyenler bunu açıkça göreceklerdir, çünkü kimse Peygamber efendimiz kadar Rahmana âşık değildi. Yaşadığı döneme hayalen uzanıp, onun yaşamını mülahaza edecek olursak ilk seyredeceğimiz şey,

Allah Resulü'nün edeple, incelikle, nezaketle duaya durduğu ve duasını da gözyaşlarıyla süslediği olacaktır. Sevgi peygamberiydi O,şefkat nebisiydi bu yüzdende çok ağlardı.

Bugün ehlibeyt dostları dualarında ağlarken şaşırarak "niçin ağlıyorsunuz?" diye soranlar, o gün tuhaflarına giderek Peygamberimize de sormuşlardı, "Kalp hüznülenir; göz yaşarır" cevabını vermişti Allah Resulü.

Dostlar! Gitgide ne kadar duyarsız olmaya başladığımızın farkında mısınız? Nasılda hayati bir mevhibeden mahrum kaldığımızın ve sonrasında kalbimizin yavaş yavaş taşlaştığının...

Tek derdimizin maddiyat olduğunun, maneviyattan nasıl uzaklaştığımızın, günlük uğraşlar içinde boğulduğumuzun, boş eğlencelerle yaşam sermayemizi heba ettiğimiz, içine sadece bir eşimizi birde çocuğumuzu yerleştirdiğimiz 'bencil' bir hayatı sırtımızda taşıdığımızın, biri için gözyaşı dökmeyi unuttuğumuzun farkında mısınız?

Geceleri herkes uykudayken kalkıp yalnızlık köşemize çekilmiyorsak.

Kalp kırıklarımızı izale etme gibi bir gündemimiz yoksa..

Allah korusun günah işledik ve tövbe etmedikse..

Seccadesini açıp, meleklerin kanadına gözyaşlarını koyanlar varken kahkahalarımız gök kubbeyi
çınlatıyorsa..

Dünya coğrafyasının her karışında kardeşlerimiz zulüm görüyorken hiçbir şey olmamış gibi
davranıyorsak..

Onlar için bir duaya bile sarılamıyorsak..

Allah'ı çok sevdiğimizi söylediğimiz halde bir kez bile onunla konuşmuyorsak..

Duanın, münacatın ve dostla sohbetin gücünü hala kavrayamamışsak..

Maddiyata daldığımızdan ölümü, ölümü unuttuğumuzdan dolayı da çok günah işliyorsak ve
günahlar artık kalbimizi taşlaştırmışsa,bu yüzden de bir damla gözyaşı dökemiyorsak..

Ve yaşam bir pamuk ipliğine bağlı bunu sıkıca tutan dualarımız, gözyaşlarımız ,rahmanın
sevgisini oluşturma arzusu yoksa..

Kan kaybediyoruz demektir.

Birazdan ruhumuz maneviyatsızlıktan can verecek demektir.

Allah, Resulü ve İmamlar bizi dirilmeye çağırıyor demektir.

Yinede elimizden tutanların elini itiyorsak, bizim için yerin altı üstünden daha iyi olduğu bir
zaman gelmiş demektir.

Öyleyse çözüm 'dua'da saklı. Duanın insanın hayatına yön veren boyutunu hatırlıyor; düzelmesi için dua etmediğimiz hiçbir meselede duyarlılığımızı koruyamayacağımıza inanıyorum.

Dua ediyor olmak, duyarlı oluşun en önemli tezahürü ise ve biz bencillik toprağını üstümüzden atmak istiyorsak dua etmeliyiz diyorum.

Irak'taki çocuklara, Lübnan'daki analara, bu diyarın gariplerine, acı çeken kardeşlerimize dua edelim. Hiçbir şey yapamıyor oluşun verdiği eziklikle dua ederek 'çok şey' yapalım.

Kendisine "iltiması dua" dediğim âlimin dua kelimesini duyuşuyla gözlerinin yaşarması haleti ruhiyesinin üzerinde bir müddet kafa yorarak dua edelim.

Velhasıl dostlar! Hayatı duasız düşünmek mümkün değil, yaşadığımız hayat başından sonuna kadar duadan ibaret. Zaten bu yüzden Şeyh Abbas Kummi duayı, Allah rızasının şifresi ve .cennetin anahtarı gördüğü için kıymetli eserinin adını "Mefatih'ül Cinan" koymuştur